

2023Z18068

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid en voor Langdurige Zorg en Sport over *het afluisteren van journalisten van De Correspondent bij een gesprek met verdachten van de mondkapjesdeal door het OM en het voor de rechter dagen van Relief Goods Alliance door de Nederlandse Staat* (ingezonden 23 oktober 2023).

Vraag 1

Kunt u verklaren op basis van welke wettelijke bevoegdheid het Openbaar Ministerie (OM) af luisterapparatuur ophing op de locatie waar de journalisten van De Correspondent zouden spreken met de verdachten van de mondkapjesdeal?¹ Indien er inderdaad, zoals in de berichtgeving in de media vermeld wordt, geen wettelijke bevoegdheid was, kunt u dan uitleggen waarom het OM de wet heeft overtreden en of, en op welk moment u daarvan op de hoogte bent gesteld en wat er met die informatie is gebeurd? Was dat voorafgaand aan het gesprek en wist u dus ook voorafgaand al dat de wet door het OM zou worden overtreden en is dit oogluikend toegestaan en/of is hiervoor door u zelfs toestemming voor gegeven?

Vraag 2

Indien het kabinet en/of bepaalde bewindspersonen voorafgaand aan het gesprek op de hoogte waren van het voornemen van het OM om het gesprek af te luisteren, is hierover onder deze personen overleg geweest en zo ja, wat was daar de strekking van?

Vraag 3

Wie binnen het OM heeft de beslissing genomen om het gesprek van De Correspondent en de verdachten van de mondkapjesdeal af te luisteren? Zijn daar binnen het OM nog meer mensen van op de hoogte gesteld en zo ja, wie waren dat en op welke manier waren zij daarbij betrokken? Zijn deze personen tot geheimhouding gemaand en zo ja, op welke manier? Hebben zij hiervoor bepaalde overeenkomsten moeten tekenen, of zijn er anderszins mondelinge en/of schriftelijke afspraken gemaakt? Zo ja, wat voor afspraken en waar en hoe zijn deze in te zien?

¹ Het Financieele Dagblad, 20 oktober 2023, «Journalisten afgeluisterd in strafrechtelijk onderzoek naar Sywert Van Lienden», <https://fd.nl/samenleving/1493651/journalisten-afgeluisterd-in-strafrechtelijk-onderzoek-naar-sywert-van-lienden>.

Vraag 4

Indien u of bepaalde andere bewindspersonen hiervan op de hoogte waren en er geen stappen zijn ondernomen tegen deze overtreding van de wet door het OM, kunt u dan uitleggen waarom er na het verkrijgen van deze informatie over deze gang van zaken geen consequenties zijn gevolgd? Zijn er wel gesprekken gevoerd met het OM en zo ja, wat was de inhoud van deze gesprekken en welke afspraken zijn er gemaakt door en met wie? Zijn er van deze overleggen of afspraken (schriftelijke) verslagen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 5

Hebben u of andere bewindspersonen inzage gehad in het materiaal dat door het OM is opgenomen? Zo ja, op welk moment is dit gedeeld en wat is hiermee gebeurd?

Vraag 6

Hoe rijmt u het afluisteren van journalisten door het OM met het belang dat de Rijksoverheid zegt te hechten aan de persvrijheid en persveiligheid en de onafhankelijkheid van de journalistiek? Hoe kan de overheid dit waarborgen als zij tegelijkertijd de privacy en de Wet bronbescherming schendt en daarmee journalisten actief en bewust in gevaar brengt?

Vraag 7

Wat is er gedaan met de informatie die het OM heeft verzameld door het gesprek af te luisteren en alle persoonsgebonden en privacygevoelige informatie en gegevens die daarmee verkregen zijn? Waar is deze informatie nu en op welke manier is deze informatie en zijn deze gegevens verwerkt en/of bewaard en/of gedeeld en met wie?

Vraag 8

Wat is er gebeurd met het 181 pagina's tellende verslag dat door het OM van het afgeluisterde gesprek is gemaakt? Kunt u dit verslag (vertrouwelijk) inzichtelijk maken voor de Tweede Kamer? Zo nee, waarom niet?

Vraag 9

Bent u het de hoofdredacteur van De Correspondent eens dat deze afluisterpraktijken een schending van de democratische rechtsorde zijn en erkent u dan dus ook dat de Rijksoverheid daarmee het toch al broze vertrouwen in de politiek en de rechtsstaat nog verder ondergraaft?

Vraag 10

Kunt u uitleggen op welke manier deze afluisteractie volgens het OM en u geoorloofd en proportioneel was, aangezien de mondkapjesdeal geen gevaar vormde voor de (veiligheid van de) samenleving, zoals bijvoorbeeld een op handen zijn terroristische aanval, of een oorlogsdreiging?

Vraag 11

Aangezien het kabinet zelf de mondkapjesdeal met het bedrijf van Sywert van Lienden heeft geïnitieerd en gefaciliteerd, was deze afluisteractie van het OM dan dus bedoeld om gevoelige of onwelgevallige informatie te verkrijgen over het handelen van de overheid zelf in deze kwestie, met wellicht als doel te voorkomen dat deze informatie publiek zou worden?

Vraag 12

Welke strafrechtelijke gevolgen zullen er komen voor het OM en de (bewinds) personen die betrokken waren bij deze afluisteractie?

Vraag 13

Waarom daagt de Nederlandse Staat Relief Goods Alliance voor de rechter, terwijl de Staat zelf gefaciliteerd heeft dat dit bedrijf miljoenen winst kon maken met gemeenschapsgeld en bovendien eigenhandig 5,1 miljard euro «kwijtraakte» waarvoor nog altijd geen verantwoording is gegeven? Moet de Staat de geleden schade voor deze deal niet op zichzelf verhalen en de

personen die hiervoor verantwoordelijk zijn voor de rechter dagen? Zo nee, waarom worden deze betrokkenen niet verhoord en vervolgd?²

Vraag 14

Waarom weigert het Ministerie van VWS de dagvaarding tegen Relief Goods Alliance openbaar te maken, terwijl de verdachten zelf aangeven hiermee akkoord te gaan? Op welke manier komt het «procesbelang van de Staat» door openbaarmaking in gevaar? Kunt u dit gevaar concreet maken?

Vraag 15

Bent u tenminste bereid om de dagvaarding vertrouwelijk ter inzage aan de Tweede Kamer te geven? Zo nee, waarom niet?

² NOS, 19 oktober 2023, «Staat daagt bedrijf Van Lienden voor de rechter vanwege mondkapjesdeal», <https://nos.nl/artikel/2494681-staat-daagt-bedrijf-van-lienden-voor-de-rechter-vanwege-mondkapjesdeal>.